

9. KONTROLBESTEMMELSER.

Baade Anlæg og Drift af saavel Jernbaner som Sporveje er undergivet Tilsyn og Kontrol fra det offentliges Side. Bestemmelserne i saa Henseende ere imidlertid ret forskellige for Jernbaner og Sporveje, hvorfor de rettest behandles hver for sig.

Tilsynet og Kontrollen med *Jernbaner* saavel under disses Anlæg, som naar de vare tagne i Drift, udførtes i tidligere Tid af en for hver enkelt Jernbane af Kongen beskikket honorarlønnet Mand, Kommissarius, som foruden denne Gerning for Privatbanernes Vedkommende varetog de i Forordningen af 5. Marts 1845 ommeldte Hverv vedrørende Ekspropriationen til Jernbanerne og ledede det i § 2 i Lov Nr. 166 af 18. December 1897 ommeldte Valg af Medlemmer til den der nævnte Taksationskommission, jfr. § 30 i Bekendtgørelse af 18. Maj 1840, og § 19 i Kundgørelse af 15. Marts 1845. Ved Udøvelsen af Tilsynet gaves der Kommissarius fornøden teknisk Bistand. De nærmere Bestemmelser for Kommissarii Virksomhed fastsattes i de af Ministeriet udfærdigede Instruktioner. Saadanne Instruktioner ere af Indenrigsministeriet udfærdigede henholdsvis i Aaret 1855 for Kommissarius ved Jernbaner paa Sjælland, i 1859 for Kommissarius ved Jernbaner i Jylland og i 1861 for Kommissarius ved Jernbaner paa Fyen. Disse Instruktioner, der ikke ses at være trykte, ere i alt væsentligt enslydende med den under 6. Maj 1873 under Nr. 54 bekendtgjorte Instruks for den kgl. Kommissarius ved Anlægget

og Driften af den lolland-falsterske Jernbane¹⁾. Endelig har Indenrigsministeriet den 7. Februar 1877 udfærdiget en almindelig Instruktion for de kgl. Kommissarier ved de Jernbaner, som ikke tilhøre Staten²⁾, hvilken dog kun ses at vedrøre Tilsynet med Driften af Jernbanerne. De med Tilsynet saavel ved Anlægene som ved Driften forbundne Udgifter, derunder Honorar m. v. til Kommissarius og til den tekniske Medhjælp, afholdtes af Jernbanerne.

I dette sidste Forhold skete en Forandring med Hensyn til de i Henhold til Lov Nr. 88 af 8. Maj 1894 anlagte Jernbaner, idet der ved nævnte Lovs § 7 er givet Hjemmel for, at Statskassen afholder Udgifterne ved Tilsynet med *Driften* af de paagældende Jernbaner. For de ældre Jernbaners Vedkommende bevaredes derimod det Forhold, at Jernbanerne selv betalte Udgifterne ved Driftstilsynet. Ogsaa dette blev dog senere forandret i Henhold til Bevilling paa Finansloven for 1899—1900³⁾, og siden da er Forholdet det, at alle Udgifter ved Tilsynet med de private Jernbaners Drift afholdes af Statskassen, jfr. § 17, sidste Stykke, i Eneretsbevilling af 5. Marts 1914, medens de med Regeringens Tilsyn med Jernbanernes Anlæg forbundne Udgifter udredes af Bevillingshaverne, jfr. § 10 i samme Eneretsbevilling.

Den foran beskrevne Ordning, hvorefter hele det omhandlede Statstilsyn ved hver enkelt Privatbane var overdraget til en honorarlønnet Kommissarius, er nu forandret ved Lov Nr. 35 af 5. Marts 1909. Ifølge denne Lovs §§ 1 og 2, jfr. § 6, 1. Stykke i Eneretsbevilling af 5. Marts 1914, udføres de Hverv vedrørende Jernbaners, saavel Stats- som Privatbaners, *Anlæg*, som have været udførte af de tidligere særligt beskikkede Kommissarier, af to kongelige Embedsmænd, ligeledes benævnedes Kommissarier, en for Øerne og en for Jylland. Alle Forhandlinger og al Brevveksling mellem Regeringen og

¹⁾ Lovtidende.

²⁾ Bekendtgjort i Lovtidende under Nr. 12.

³⁾ Rigsdagstidende for 1898—99, Tillæg B., Sp. 1165—66 og 1251—56.

Bevillingshaverne paa vedkommende Anlæg sker gennem Kommissarierne, jfr. § 6, 2. Stykke i nysnævnte Eneretsbevilling. Ved Lovens § 3 er samtidig Statstilsynet med *Driften* af de private Jernbaner henlagt direkte til Ministeriet for offentlige Arbejder, jfr. med Hensyn til dette Tilsyn § 17 i Eneretsbevillingen af 5. Marts 1914.

Angaaende *det særlige tekniske Tilsyn* bemærkes:

Som før nævnt var der under den ældre Ordning givet Kommissarius fornøden teknisk Bistand ved Udøvelsen af Kontrollen saavel med Anlæg som med Drift. Oprindeligt beskikkedes der hertil for hver enkelt Jernbane mod et aarligt Honorar en teknisk uddannet Mand, almindeligvis en af de ved Anlæg af nye Statsbaner beskæftigede Ingeniører. Senere overgik den paagældende Virksomhed, forsaavidt angik Privatbanernes Anlæg, til Statsbaneanlægene (som Institution), saaledes at Honorarerne fordeltes mellem de ved disse beskæftigede Ingeniører, jfr. Skrivelse af 21. Januar 1898¹⁾ fra Indenrigsministeriet til Overingeniøren ved Statsbaneanlægene. Med Hensyn til det tekniske Tilsyn med de i Drift værende Privatbaner forblev Forholdet uforandret.

Omtrent samtidig med Gennemførelsen af Loven af 1909 om Kommissarierne, nemlig fra den 1. Januar 1909 at regne, er det tekniske Tilsyn med *Anlægget* af nye private Jernbaner blevet henlagt til en enkelt, af Staten fast lønnet Mand med Ingeniøruddannelse, hvem der gives fornøden Medhjælp. Det tekniske Tilsyn *ved Driften* af de private Jernbaner, som for de ældre Baners Vedkommende endnu til Dels er overdraget til forskellige honorarlønnede Mænd, er ved de øvrige Privatbaner ogsaa overgaaet til den fornævnte Ingeniør, som har Tilsynet med Anlægene, og det er Hensigten i Tidens Løb at lade det tekniske Tilsyn med Driften af samtlige Privatbaner overgaa til oftnævnte Mand. Udgifterne ved det tekniske Tilsyn med Anlægene, hvilke afholdes af Bevillingshaverne, udredes forskudsvis af Statskassen, men refunderes denne, ligesom Ud-

¹⁾ Utrykt.

gifterne ved Kommissarii Tilsyn, derved, at der paa hvert Anlæg lignes et nærmere fastsat aarligt Beløb, i Reglen i alt 2,400 Kr. for hvert Anlæg, hvilket Beløb kommer til Udbetaling, saa længe Anlægget er ufuldført, og Regnskabet vedrørende Anlægget ikke er aflagt, se Bemærkningerne til Konto § 19 B. II. B. 1. paa Forslaget til Finanslov for Finansaaret 1910—11¹⁾, jfr. iøvrigt §§ 7 og 17 i Eneretsbevilling af 5. Marts 1914.

I den under 6. Marts 1913 bekendtgjorte Eneretsbevilling af 3. s. M. til Anlæg og Drift af en elektrisk Jernbane fra Randers til Aarhus er foruden et jernbaneteknisk Tilsyn foreskrevet *et særligt Tilsyn med de Dele af Banen og dens Driftsmateriel, der indgaa som Led i den elektriske Strømcirkulation, samt med den elektriske Drift*, se Eneretsbevillingens §§ 7 og 15. Dette Tilsyn skal fores af Elektricitetskommissionen, jfr. iøvrigt § 2 i Lov Nr. 77 af 19. April 1907.

Ved Siden af de foran nævnte Tilsynsførende med Jernbanernes Anlæg og Drift plejer der *ved Anlægget af Jernbanerne* at blive anordnet *et særligt Polititilsyn* med de ved Anlægsarbejderne beskæftigede Arbejdere m. m. (beskikket særlige Politibetjente (-assistenter) under Politimestrene i vedkommende Jurisdiktioner). Udgifterne ved saadant Tilsyn udredes af Bevillingshaverne, jfr. § 5 i Eneretsbevillingen af 5. Marts 1914. De nærmere Bestemmelser vedrørende det nævnte Polititilsyn fastsættes — efter at der er givet Bevillingshaverne Lejlighed til at ytre sig — ved et af Justitsministeriet udfærdiget Ordensreglement, som bekendtgøres i Lovtidende, se. f. Eks. Reglement Nr. 206 af 24. September 1910²⁾ for Overholdelse af Orden og Sikkerhed ved Anlægget af en Jernbane fra Ryomgaard til Gjerrild. Som det af samme vil ses, har Reglementet intet at gøre med Udførelsen af selve Banens Anlæg eller Sikring af dette enten over for dem, der skulle færdes paa Banen, eller overfor Trediemand, men giver alene Bestemmelser om Tilsyn med de ved Anlægget beskæftigede Arbejdere

¹⁾ Rigsdagstidende for 1909—10, Tillæg A., Sp. 807—10.

²⁾ Lovtidende A.

og om Forholdet mellem disse og deres Arbejdsgiver samt Koncessionshaverne. Ifølge Bestemmelserne i § 18 i Bekendtgørelsen af 18. Maj 1840 og i § 9 i Kundgørelsen af 15. Marts 1845 er det sandsynligt, at man oprindeligt har tænkt sig, at der for Jernbaneanlægene ligesom for Jernbanernes Drift skulde udfærdiges egentlige Sikkerhedsforskrifter, men saadanne videregaaende Bestemmelser ses ikke at have været udfærdigede for nogen Jernbane.

Ved den nærmere Omtale af Jernbanekoncessionernes enkelte Bestemmelser vedrørende Statens økonomiske og tekniske Tilsyn med de private Jernbaner vil det være hensigtsmæssigt at behandle Bestemmelserne for Anlæg og for Drift hver for sig.

A. Bestemmelser vedrørende Anlægget.

Om de Beføjelser, som tilkomme Kommissarius og det tekniske Tilsyn ved Udøvelsen af deres Kontrol, indeholde Koncessionerne udførlige Bestemmelser, jfr. §§ 6 og 7 i Eneretsbevillingen af 5. Marts 1914. Bevillingshaverne skulle rette sig efter de Paalæg, som gives dem af de nævnte Myndigheder, men kunne dog indanke deres Beslutninger for Ministeriet for offentlige Arbejder til Afgørelse.

For de Jernbaners Vedkommende, til hvilke Staten har ydet Bidrag, paahviler der Bevillingshaverne en *Regnskabspligt* lige overfor Ministeriet, jfr. § 13 i Eneretsbevillingen af 5. Marts 1914, hvorefter der senest 1 Aar efter Banens Aabning for Driften af Bevillingshaverne skal forelægges Ministeren et fuldstændigt Regnskab over den hele til Anlægget anvendte Anlægskapital¹⁾.

For at opnaa Overskuelighed og størst mulig Ensartethed i de paagældende Anlægsregnskaber er der under 22. Juni 1909 af Ministeriet for offentlige Arbejder udfærdiget nogle

¹⁾ Med Hensyn til Beregningen af denne henvises til, hvad der er bemærket foran Afsnit 8, Side 317.

Forskrifter vedrørende Aflæggelse af Regnskaberne. Disse Forskrifter ere ikke offentliggjorte, men Eksemplarer af dem pleje at tilstilles vedkommende Bevillingshavere.

Anlægsregnskaberne revideres ved Ministeriets Foranstaltning, for Tiden ved Finansministeriets 2det Revisionsdepartement; Antegnelser og Decisioner til Regnskaberne udfærdiges af Ministeriet for offentlige Arbejder. Bevillingshaverne ere pligtige at meddele alle af Ministeren eller af Revisor begærte Oplysninger vedkommende Regnskabet.

Til Hævdelse af Kontrollen med Anlægget af Banerne har Regeringen følgende særlige Magtmidler.

1. *Bødestraf*, jfr. § 4 i. f. og § 21, sidste Punktum i Eneretsbevillingen af 5. Marts 1914. Der er ikke ved Eneretsbevillingerne truffet Bestemmelse om, hvem eventuelle Bøder skulle tilfalde; men Afgørelsen heraf maa formentlig være overladt til Ministeriet. Sager af denne Art vides ikke at have foreligget i Praxis.

2. *Foreløbig Standsning af Arbejdet*, jfr. § 3 i. f. og § 6, 2. Stykke i nysnævnte Eneretsbevilling.

3. *Paalæg om Omgørelse af utilfredsstillende Arbejde*, jfr. § 7, 2. Stykke i. f. i samme Eneretsbevilling.

4. Forsaavidt Anlægget ikke behørigt fremmes, og dette ikke godtgøres at være Bevillingshaverne utilregneligt, saavel som i det Tilfælde, at Bevillingshaverne ikke i fornødent Fald supplere det nedenfor under 5 nævnte Depositum til dets oprindelige Størrelse, kan Regeringen *erklære Bevillingen forbrudt*, jfr. § 8 og § 11 i oftnævnte Eneretsbevilling.

5. Til yderligere Sikkerhed for Opfyldelsen af Bevillingshavernes Pligter maa disse hos Ministeriet *deponere et større*

Beløb¹⁾, i hvilket Regeringen kan gøre sig betalt, forsaavidt Arbejder af denne maa udføres for Bevillingshavernes Regning o. l.

Forbrydes Bevillingen, hjemfalde de af Bevillingshaverne deponerede Beløb til Statskassen, jfr. § 11 og § 12 i nævnte Eneretsbevilling. I Praksis har der i nyere Tid foreligget et enkelt Tilfælde af Forbrydelse af en Jernbanekoncession, nemlig den under 17. Juli 1895 meddelte, under 24. s. M. bekendtgjorte Eneretsbevilling for »Københavns Lokalbaneselskab« til Anlæg og Drift af en fra København udgaaende Amager-Jernbane. Til Sikkerhed for Gennemførelse af denne Jernbanes Anlæg blev der, forinden Bevillingen meddeltes, stillet et Depositum til Beløb 15,000 Kr.; da Bevillingshaverne imidlertid ikke opfyldte deres Forpligtelser ifølge Bevillingen, blev denne under 30. Oktober 1896 af Indenrigsministeriet erklæret for forbrudt, idet tilføjedes, at det stillede Depositum var hjemfaldet til Statskassen. Af særlige Grunde blev Beløbet dog senere frigivet og fordelt mellem det paagældende Selskabs Kreditorer²⁾.

¹⁾ Jfr. Afsnit 7, Side 132—33.

²⁾ Forholdet var det, at det paagældende Depositum var ydet af et fransk Syndikat, der i Paris var dannet til Anlæg og Drift af de i Lovene Nr. 60, 61 og 62 af 13. April 1894 nævnte private Jernbaner. Efter Anmodning af Syndikatet blev den fornævnte Eneretsbevilling meddelt til det af samme dannede Aktieselskab »Københavns Lokalbaneselskab«, til hvilket Syndikatet havde overdraget sine Rettigheder. Da Aktieselskabet til Dækning af Udgifter ved Anlæg af den projekterede (men aldrig anlagte) Jernbane paa Amager bl. a. havde optaget et Laan og i Frankrig omsat Partialobligationer, blev det efter derom fremkommet Andragende fra Selskabets Kreditorer af Ministeriet stillet i Udsigt, at det forbrudte Depositum med paaløbne Renter vilde blive Selskabet tilbageleveret, naar det efter stedfunden Udstedelse af Proklama for Ministeriet godtgjordes, at Selskabets Forhold til sammes Kreditorer var ordnet definitivt og i Mindelighed. Efter dertil gennem Justitsministeriet udfærdiget kgl. Bevilling blev Proklama derpaa udstedt til Selskabets Kreditorer. Efter Udløbet af Proklamafristen blev der tilstillet Ministeriet for offentlige Arbejder et Forslag til Likvidation af Aktieselskabet, hvorefter det deponerede Beløb med Renter stilledes til Raadighed for Likvidatorerne og fordeltes mellem Selskabets Kreditorer.

Angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt Bevillingshaverne hæfte med deres personlige Formue for Gennemførelsen af Anlægget, henvises til, hvad der er bemærket i Afsnit 7, Side 132.

B. Bestemmelser vedrørende Driften.

I § 17 i Eneretsbevillingen af 5. Marts 1914 gives en Del Bestemmelser om Forholdet mellem Bevillingshaverne og Statens Tilsyn; iøvrigt er det fastsat, at de nærmere Bestemmelser med Hensyn til Statstilsynet med Driften af Privatbanen træffes af Ministeren. En videregaaende Myndighed, som ogsaa i denne Henseende faar særlig Betydning, er tillagt Ministeriet derigennem, at *Lovene* for Virksomheden — for saavidt den som sædvanligt drives af et Aktieselskab — *fastsættes af Ministeriet* efter Forslag af Bevillingshaverne, jfr. § 36, 2. Stykke i nysnævnte Eneretsbevilling samt, hvad der er bemærket foran i Afsnit 8, Side 372—74.

Ogsaa med Hensyn til Driften af de Baner, til hvike Staten har ydet Bidrag, paalægges der Bevillingshaverne en *Regnskabspligt*, idet Jernbanerne hvert Aar skulle forelægge Ministeriet til Godkendelse saavel et fuldstændigt Overslag over Indtægter og Udgifter ved Banens Drift i det paagældende Driftsaar som et fuldstændigt Driftsregnskab, jfr. Eneretsbevillingens §§ 28 og 29. Ministeriet er berettiget til at paa- byde Forandringer i Overslaget, og Jernbanerne maa ikke afholde Udgifter, som ikke forud ere godkendte af Ministeriet. I Forbindelse hermed kan anføres Bestemmelsen i § 30 c. i for- nævnte Eneretsbevilling, hvorefter Bevillingshaverne ikke uden Ministerens Samtykke ere berettigede til at købe ny Grund- ejendom for Banen. Driftsregnskaberne revideres ved Mini- steriets Foranstaltning (for de fleste Regnskabers Vedkommende ved Ministeriets eget Personale). Forinden Regnskabet er revideret og af Ministeriet befundet rigtigt, kan intet Udbytte af Banens Drift udbetales.

Til Overholdelse af den her omhandlede Kontrol med Driften har Regeringen følgende særlige Magtmidler.

1. *Bødestraf*, jfr. Eneretsbevillingens §§ 21 og 22.
2. *Paalæg om Foretagelse af fornødne Anskaffelser og Arbejder*, jfr. Eneretsbevillingens § 22.
3. *Etablering af en midlertidig Drift for Bevillingshavernes Regning*, jfr. Eneretsbevillingens § 34, 2. Stykke. Dette Magtmiddel kan dog kun anvendes, hvor Driften uden uafvendelig Nødvendighed og uden Regeringens Samtykke afbrydes. Mod det af Regeringen for den midlertidige Drift aflagte Regnskab kan der ikke med Retsvirkning rejses nogen Indsigelse af Bevillingshaverne.
4. I det under 3 nævnte Tilfælde er Staten tillige berettiget til at *overtage Banen med Tilbehør* inden Forløbet af den sædvanlige Frist, efter hvis Udløb saadan Ret i Almindelighed tilkommer Staten, jfr. Eneretsbevillingens § 34, 2. Stykke. Da Staten næppe kan have nogen Pligt til at drive Jernbanen i det nævnte Tilfælde, maa Regeringen formentlig her som ogsaa i Tilfælde, hvor en Fortsættelse af en Jernbanes Drift uden væsentlige Forbedringer, som Bevillingshaverne ikke evne at gennemføre, skønnes uforsvarlig, kunne indskrænke sig til at *standse Driften og erklære Bevillingen forbrudt*.
5. Ogsaa til Sikkerhed for en forsvarlig Opretholdelse af Driften skal der af Bevillingshaverne (Jernbanebestyrelsen) tilvejebringes en Sum, til hvilken Regeringen i fornødent Tilfælde kan holde sig, idet der gennem Henlæggelse af nærmere bestemte Andele af de aarlige Driftsoverskud skal dannes en *Reserve- og Fornyelsesfond*, se herom iøvrigt foran Afsnit 7, Side 134—151. For det Tilfælde, at en Jernbanes Drift ikke giver tilstrækkeligt Udbytte til Dækning af de til Driftens

Opretholdelse fornødne Udgifter, og der saaledes end mindre bliver Tale om Henlæggelse til en Reservefond, har det Interesse at fastslaa Omfanget af Bevillingshaverens Pligt til at tilvejebringe de fornødne Midler til Driftens forsvarlige Opretholdelse ad anden Vej. Angaaende dette Spørgsmaal henvises til, hvad der er bemærket i Afsnit 7, Side 137—38.

Hvad angaar Kontrollen med Anlæg og Drift af *Sporveje*, udøvedes denne tidligere dels af vedkommende Kommunalbestyrelse, dels af Politiet, jfr. Koncession af 23. Oktober 1883 §§ 1, 3, 11 og 17. Med Hensyn til den i sin Tid paa Strandvejen mellem København og Klampenborg etablerede Dampsporvej var der desuden af Indenrigsministeriet beskikket et sagkyndigt Tilsyn med Sporvejens Anlæg og Drift.

Efter at Sporvejene i nyere Tid i det hele ere blevne indrettede til elektrisk Drift, er det ved de til Sporvejenes Anlæg og Drift givne Eneretsbevillinger bestemt, at Anlæg og Anskaffelser hertil ikke maa paabegyndes, forinden Tegninger og Planer over Anlægget og over Materiellet have været forelagte Ministeriet for offentlige Arbejder og ere approberede af samme.¹⁾ Endvidere maa Anlægget efter Fuldførelsen ikke tages i Brug, forinden en af Ministeriet anordnet Kontrol ved anstillede Prøvekørsler har fundet Anlægget og Materiellet tilfredsstillende, og Ministeriet derefter har tilladt, at Sporvejen aabnes for Drift, jfr. § 2 i Eneretsbevilling af 16. Maj 1903 paa Anlæg og Drift af en Sporvej i Aarhus. Der er saaledes her foreskrevet en særlig Statskontrol, som iøvrigt ifølge Bestemmelsens Ordlyd er foreskrevet ogsaa for det Tilfælde, at Sporvejen ønskes drevet ved Hestekraft.

Ogsaa med Sporvejenes Drift er der i senere Tid foreskrevet et Statstilsyn efter Ministerens nærmere Bestemmelse, jfr. § 5 i nysnævnte Eneretsbevilling.

¹⁾ Tilsvarende Bestemmelser vare i øvrigt i sin Tid ogsaa givne med Hensyn til Dampsporvejen mellem København og Klampenborg.

Udgifterne ved Tilsynet, saavel med Anlæg som med Drift, bæres af Koncessionshaverne, se de anførte §§ i Eneretsbevillingen. Dette gælder ogsaa med Hensyn til Udgifter ved et i Henhold til Koncessionsbestemmelse etableret kommunalt Tilsyn, se § 3 i den nu bortfaldne Koncession af 23. Oktober 1883.

Den omhandlede Kontrol har for enkelte elektriske Sporvejes Vedkommende været ordnet saaledes, at Ministeriet saavel ved Anlæg som ved Drift har beskikket et (af 3 Mænd bestaaende) sagkyndigt Tilsyn, jfr. saaledes (med Hensyn til Sporvejen fra Hellerup til Klampenborg) Ministeriets Skrivelser af 30. November 1902¹⁾ (angaaende Tilsyn med Anlægget) og 3. Maj 1904¹⁾ (angaaende Tilsyn med Driften). I nyeste Tid er Tilsynet med Anlæg og Drift af elektriske Sporveje overdraget til den ved Lov Nr. 77 af 19. April 1907 § 2 anordnede Elektricitetskommission, jfr. Ministeriets Skrivelser af 12. Juni 1907¹⁾ (Anlægget) og 22. December 1908¹⁾ (Driften) vedrørende en Sporvej fra Hellerup til Ordrup. Denne Kommissions Medlemmer faa intet Vederlag for Virksomheden med Tilsynet, men Bevillingshaveren svarer for Tilsynet en Statskassen tilfaldende aarlig Afgift.

De nærmere Bestemmelser for det omhandlede Statstilsyn træffes af Ministeren for offentlige Arbejder, se de foran anførte §§ i nævnte Eneretsbevilling. Forsaaavidt angaar Tilsynet med de elektriske Sporveje er den almindelige Ordning truffen ved Skrivelse af 22. Januar 1912¹⁾ fra Ministeriet for offentlige Arbejder til Elektricitetskommissionen. Tilsynets Opgave er derefter ikke indskrænket til en Kontrol af, hvad der vedrører Elektricitetens Anvendelse ved Driften af Sporvejene, men har en mere almindelig Karakter.

Som *Midler til Hævdelse* af de af Kommunens saavel som af Statens Tilsynsførende givne Paabud og trufne Bestemmelser og af Koncessionernes Bestemmelser have følgende været hjemlede:

¹⁾ Utrykt.

1. *Bødestraf* i visse Tilfælde, jfr. § 17 i den nu bortfaldne Koncession af 23. Oktober 1883 og § 13 i den ligeledes bortfaldne Eneretsbevilling af 31. Maj 1897. De paagældende Bøder saavel som Erstatning ikendes af Ministeriet, og Spørgsmaal herom kunne ikke indbringes for Domstolene.

2. *Paalæg om Forandring af Anlæg*, som vise sig til Ulempe for bestaaende Institutioner, jfr. § 4 i Eneretsbevilling af 17. November 1902.

3. *Fuldstændig eller delvis Standsning* af Driften under lignende Forhold, jfr. den under 2 anførte Koncessionsbestemmelse.

4. *Afhjælpning af Mangler ved Anlægene for Bevillingshavernes Regning*, jfr. § 11 og § 13 i Koncessionen af 23. Oktober 1883.

5. *Fjernelse af Anlægget*, naar Driften af samme ikke behørigt overholdes, jfr. § 18 i Koncessionen af 23. Oktober 1883.

6. *Etablering af midlertidig Drift for Bevillingshaverens Regning*, jfr. § 17 i Eneretsbevilling af 17. November 1902.

7. *Overdragelse af Sporvejsanlægget til vedkommende Kommune førend Udløbet af den sædvanlige Frist*, jfr. den samme § i Eneretsbevillingen af 1902.

8. *Forbrydelse af Eneretsbevillingen*, jfr. §§ 21 og 22 i Koncessionen af 23. Oktober 1883, § 10 og § 14 i Eneretsbevilling af 31. Maj 1897, § 18 i Eneretsbevilling af 17. November 1902 og § 15 i Eneretsbevilling af 16. Maj 1903.

Forsaavidt der af Bevillingshaveren er stillet et Depositum, kan dette helt eller delvis fortabes og tilfalder da vedkommende Kommune, jfr. § 22 i Koncessionen af 23. Oktober 1883.

9. Hvor en Sporvejskoncession er meddelt en privat, kræves der derhos *deponeret et Beløb, som tjener til Sikkerhed* for Opfyldelsen af Koncessionshaverens Forpligtelser vedrørende saavel Anlæg som Drift. I dette Beløb kan Ministeriet eller vedkommende Kommunalbestyrelse gøre sig betalt, naar Arbejder have maattet udføres for Koncessionshaverens Regning, jfr. § 21 i Koncessionen af 23. Oktober 1883 og § 14 i Eneretsbevilling af 31. Maj 1897. Om Koncessionshaverens Hæftelse med personlig Formue for Gennemførelse af Anlægget og Opretholdelse af Driften henvises til, hvad der er bemærket foran Side 132 og Side 137—38 med Hensyn til Jernbaner.